

Handläggare
Öqvist Annbritt
Thomson Giggi
Håkansson Katarina

Datum
2017-04-10

Diarienummer
UBN-2017-1681

Utbildningsnämnden

Skolgången för elever i familjehem, hem för vård eller boende (HVB), jourhem och stödboende – ny modell Skolsam

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att ge förvaltningen i uppdrag att från och med augusti 2017 införa en organisation för samordning, uppföljning och stöd till skolor när det gäller elever i familjehem, hem för vård eller boende (HVB), jourhem och stödboende

att organisationen ska anordnas i linje med det förslag som redovisas i ärendet,

att ge förvaltningen i uppdrag att i samverkan med socialförvaltningen säkerställa att övergången till nytt arbetssätt beaktar berörda barns skolsituation,

att ge förvaltningen i uppdrag att i samverkan med socialförvaltningen utarbeta samarbetsformer för att säkerställa uppföljningen och stödet av placerade barn utbildning,

att ge förvaltningen i uppdrag att i samverkan med socialförvaltningen utvärdera arbetet under första halvåret 2019, samt

att för 2017 bidra till socialnämndens finansiering av Skolfam med totalt 1 020 tkr,

Sammanfattning

Ordförandena i utbildningsnämnden och socialnämnden har givit respektive förvaltning i uppdrag att ta fram ett förslag till organisation som tillgodoser behovet av samverkan, uppföljning och stöd till skolor när det gäller elever i samhällsvård. I ärendet presenteras ett förslag att från och med augusti 2017 bygga en organisation för samordning, uppföljning och stöd till skolor när det gäller elever i familjehem, hem för vård eller boende (HVB), jourhem och stödboende. Modellen benämns Skolsam och ska ersätta det arbete som Skolfam idag gör inom utbildningsnämndens ansvarsområde. I modellen ska erfarenheterna från Skolfam tas tillvara.

Bakgrund

Elever som omhändertas i samhällsvård inom familjehem, HVB, stödboende eller jourhem har ofta en utsatt situation. Det finns ofta en bakgrund med flera skolbyten och det är inte ovanligt att de under en längre tid har haft hög frånvaro från skolan. Eftersom en lyckad skolgång är den viktigaste faktorn för att inte hamna i ett utanförskap är det angeläget att skapa så stor kontinuitet som möjligt i elevernas skolgång.

Ordförandena i utbildningsnämnden och socialnämnden har givit respektive förvaltning i uppdrag att ta fram ett förslag till organisation som tillgodoser behovet av samverkan, uppföljning och stöd till skolor för hela elevgruppen i samhällsvård. Utgångspunkten har varit att ta till vara det arbete som idag sker inom Skolfam för familjehemsplacerade elever.

Utbildningsnämnden har därutöver i verksamhetsplan för 2017 beslutat att fortsatt arbete ska ske för att renodla verksamheten så att så mycket som möjligt av tillgängliga resurser går direkt till kommunala och fristående förskolor och skolor.

Föredragning

Ansvarsfördelning

Uppföljningen och stödet till elever i samhällsvård behöver bygga på ett samspel mellan skola och socialtjänsten. Socialnämnden har enligt socialtjänstlagen ansvar för bland annat att medverka till att eleverna får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden samt verka för att de får lämplig utbildning. Utbildningsnämnden har ansvaret att tillgodose elevens rätt till utbildning och att eleven får stöd för att klara sin skolgång.

Ansvarsfördelningen mellan nämnderna när det gäller olika målgrupper beskrivs nedan.

Utbildningsnämndens ansvar tillsammans med annan placerande kommun	Utbildningsnämndens ansvar tillsammans med socialnämnden	Annan skolhuvudmans ansvar tillsammans socialnämnden
1. barn placerade av annan kommun i familjehem inom Uppsala kommun	3. barn placerade av Uppsala kommun i familjehem inom kommunen	5. barn placerade av Uppsala kommun i familjehem i annan kommun.
2. barn placerade av annan kommun i HVB, jourfamilj eller stödboende inom Uppsala kommun	4. barn placerade av Uppsala kommun i HVB, jourfamilj eller stödboende inom kommunen	6. barn placerade av Uppsala kommun i HVB, jourfamilj eller stödboende i annan kommun.

Nuvarande uppföljning av skolgången för målgruppen

För elever **placerade av Uppsala kommun i familjehem** (se punkt 3 och 5 i tabellen ovan) i åldern 6-12 år finns idag en organisation med två team, Skolfam, som är ett samarbete mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Två psykologer, två specialpedagoger och en koordinator är anställda i socialförvaltningen.

Skolfam är en arbetsmodell som drivs med stöd av Stiftelsen Allmänna Barnhuset. Enligt Skolfams hemsida används modellen i 26 kommuner. Insatsen är förebyggande och innebär att familjehemsplacerade barn kartläggs utifrån att de tillhör en riskgrupp. Skolfam arbetar i första hand med nätverket av vuxna runt barnet. Teamens barnhandläggare, skola och familjehem har direktkontakt med barnet och dessa medverkar vid alla återkopplingar och uppföljningar som Skolfam gör.

Skolfams kartläggningar består av normerade pedagogiska och psykologiska tester. Den pedagogiska delen av kartläggningen utförs av specialpedagogen och inriktar sig på barnens förmåga att läsa, skriva och räkna. Vid behov görs även en analys av inlärningsstil och/eller fonologiska tester. Kartläggning görs vid start och efter två år. Respektive skola ansvarar för att eleven får de insatser och det stöd som behövs för att nå kunskapskraven.

Våren 2017 omfattas 53 barn av Skolfam. Av dessa är 20 placerade inom Uppsala kommun och är därmed utbildningsnämndens ansvar. I kommunen finns ytterligare 6 familjehemsplacerade elever i åldersgruppen 6-16 år.

Av de 53 eleverna i Skolfam är 33 placerade i andra kommuner där en annan huvudman ansvarar för skolgången. Ytterligare 14 familjehemsplacerade elever i åldersgruppen 6-16 år finns i andra kommuner.

Skolfam har haft en årlig budget med 3 800 tkr där utbildningsnämnden och socialnämnden bidrar med hälften var. Denna budget har inte inräknat overhead-kostnader och budgeten för verksamheten kommer därmed enligt socialförvaltningen att justeras till 4 600 tkr.

För **övriga elevgrupper** (se punkt 1,2,4 och 6 i tabellen ovan) finns inte någon särskild organisation för uppföljning av utbildningen. Denna grupp beräknas vara ca 50 elever i Uppsala kommun. Uppföljningen av dessa elevers skolgång sker inom ramen för ordinarie uppdrag för respektive skola där eleven tas emot. Det finns framtagen rutin för samarbete mellan socialförvaltningen och berörda skolor.

Styrkor och svagheter med nuvarande arbetsmodell

Skolfam bedrivs enligt en fastställd metod som gör att arbetet i förhållande till varje deltagande elev blir systematiskt och likvärdigt. Teamet innehåller flera kompetenser som kan samverka och ge stöd till de skolor där de aktuella eleverna går.

Den största svagheten med nuvarande modell är att relativt stora resurser når endast en liten del av målgruppen placerade barn. Skolfam når inte barn placerade i jourfamilj eller på HVB

och inte heller fullt ut alla som är familjehemsplacerade. Skolfams väntetider gör att det kan dröja upp till ett år efter beslut om stadigvarande vård i familjehem fattats tills kartläggning kan påbörjas. Det är därför angeläget att utforma ett arbetssätt som kan stödja en stabil uppföljning för hela målgruppen placerade barn.

Skolfam-modellen startade 2005. När skollagen förändrades år 2010 förtydligades ansvaret för respektive skola att utreda elevers stödbehov om man befarar att eleven inte kommer att nå kunskapskraven. Det uppstår därmed ett visst dubbelarbete när Skolfam gör ytterligare utredning. Vidare gör den styrda arbetsmetoden att arbetet blir mindre flexibelt och inte prioriterar insatser till de elever som har störst behov.

Förslag till ny arbetsmodell, "Skolsam"

Från och med augusti 2017 byggs en organisation upp som omfattar barn placerade också i HVB, jourhem och stödboende. Inom utbildningsförvaltningen anställs samordnare som arbetar med de elever som går i både kommunala och fristående skolor och är samhällsplacerade (se punkt 1-4 i tabellen ovan).

Samordningsfunktionen inom utbildningsförvaltningen svarar i samarbete med socialförvaltningen för uppföljning av skolgången för hela den målgrupp man har gemensamt ansvar för, modellen benämns "Skolsam" och ersätter Skolfam för de elever som går i skola i Uppsala kommun. När det gäller elever placerade av annan kommun i Uppsala, samarbetar samordnaren med socialtjänsten i aktuell kommun. Socialförvaltningen ansvarar för att utforma organisation och stöd för den målgrupp barn som är placerade i andra kommuner (punkt 5-6 i tabellen).

Samordningsfunktionen inom utbildningsförvaltningen ska i samarbete med socialförvaltningen säkerställa överföring av kunskaper från Skolfams arbete så att övergången till den nya arbetsmodellen sker på ett bra sätt.

Samordnarens roll

Syftet med samordnaren i utbildningsförvaltningen är att säkerställa att skolorna har kunskap om riskgruppen och att placerade elever får stöd. Tanken är att samordnaren får information från socialtjänst och skolor om vilka barn som finns placerade inom Uppsala kommun. Arbetet bygger på samtycke från vårdnadshavare. Samordnaren uppsöker skolorna där eleverna finns och informerar om riskgruppen. I uppdraget ska också ligga att säkerställa att skolorna gör utredning och att eleven får det stöd som behövs. Samordnaren ska säkerställa att flytt/övergångar mellan skolor och skolformer fungerar bra. Samordnaren följer också upp och sammanställer elevernas resultat från skolorna.

På gång nationellt

Statens institutionsstyrelse (SiS) och Specialpedagogiska myndigheten (SPSM) har tidigare haft i uppdrag att utveckla och pröva en strukturerad modell för skolverksamheten inom SiS. Målet är att de placerade ungdomarnas skolgång ska löpa på utan avbrott, så att de får den utbildning de har rätt till och behöver. Regeringen har bedömt att modellen skulle kunna användas även för andra placeringsformer än vid de särskilda ungdomshemmen inom SiS.

Därför har regeringen givit Skolverket, SPSM och Socialstyrelsen i uppdrag att anpassa modellen så att även barn och unga placerade i familjehem, jourhem, HVB och stödboende omfattas. Också erfarenheterna från Skolfam ska tas tillvara i arbetet. Uppdraget gavs den 20 februari 2017 och ska redovisas senast den 30 juni 2018.

Förslagets syfte

Förslaget syftar till att stärka uppföljningen av skolgången för den utsatta elevgruppen som utgörs av elever i samhällsvård. Den nya organisationen ska nå hela elevgruppen och utgöra ett kunskapsstöd för skolorna. Med en samordningsfunktion inom utbildningsförvaltningen underlättas samordning med andra förvaltningar inom kommunen, med andra kommuner och andra aktörer kring den aktuella elevgruppen. Liksom initiativet på nationell nivå syftar arbetet till att stödja skolgången för alla elever i samhällsvård oavsett om det är i familjehem, HVB, jourhem eller stödboende.

Konsekvenser för barn/elever

En stor grupp elever i samhällsvård får en starkare uppföljning. Det säkerställs att det finns kunskap på de skolor där eleverna tas emot och att eleverna får det stöd de har rätt till.

Kontakten med Skolfam kommer att avslutas för de placerade elever som idag finns inom Skolfam. Eleverna och familjerna kommer dock att ha kontinuitet i sin kontakt med barnsekreterare och familjehemsekreterare inom socialtjänsten samt med personalen på den skola där de går. Förändringen kan väcka oro hos såväl familjen som hos berörda elever. Det är därför angeläget att det finns ett samarbete mellan socialförvaltningen och den nya samordnaren så att barnens behov uppmärksammas vid övergången. Uppföljningen av skolgången kommer att slussas över till den nya samordnaren.

Arbetsmodellen utvärderas 2019 för att säkerställa att arbetet fungerar som avsett.

Ekonomiska konsekvenser

I tabellen nedan framgår utbildningsnämndens kostnader utifrån förslaget. Kostnaden i utbildningsnämndens budget minskar således från 1 900 tkr 2016 till 850 tkr 2018

Januari-juli 2017	Utbildningsnämnden delfinansierar 40% av Skolfam eftersom det motsvarar den andelen av eleverna inom Skolfam som tillhör utbildningsnämndens ansvar. Kostnaden för sju månader blir därmed 880 tkr.
Augusti-december 2017	Utbildningsnämnden avsätter 350 tkr för en samordningsfunktion inom utbildningsförvaltningen. Kostnaden avser fem månader. Vidare ger utbildningsnämnden en delfinansiering till socialnämnden för att säkerställa kunskapsöverföring från Skolfams arbete. För fem månader avsätts 140 tkr.
2017 totalt 1 370 tkr	

2018 totalt 850 tkr	Samordningsfunktion inom utbildningsförvaltningen ges en budget med 850 tkr.
----------------------------	--

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör